

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Problemata Evangelica Ut plurimum Emblematis
Coronata. Sive Quæstiones Curiosæ In singula Evangelia
Dominicarum Totius Anni**

Hartung, Philipp von

Egræ, 1689

Problema L. Quod certissimum Reprobationis signum? Dominica II. Post
Pascha. Cognosco meas & cognoscunt me meæ. Joan. 10. v. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76102)

Iosè DEUS. Congregentur itaque Apostoli, expectent, reexpectent, clament, non cessent, sperent, suspirant, non desperent, quod possunt, agant, actum non agent, aderit, licet serò, aderit tamen, & longè certius stabit in eorum medio, quàm ego steterim in hac cathedra, è qua priusquam excedam, dicam aliquid in excessu. *Ego dixi in excessu meo: projectus sum à facie oculorum tuorum.* Pf. 30. v. 23. in Hebræo: *ego enim in desperatione mea dixeram: projectus sum.* quid sequitur? *ideo*

exaudisti vocem orationis meæ dum clamarem ad te. Cùm desperata erant omnia, omnisque ab homine impensa industria, exaudiet & succurret DEUS, veniet & stabit in medio tanquam Mediator, imò centrum votorum nostrorum JESUS, quo in centro con-
quiescamus.

PROBLEMA L.

Quod certissimum Reprobationis
signum?

DOMINICA II. POST PASCHA.

Cognosco meas & cognoscunt me meæ.
Joan. Io. v. 14.

S. I.
Sex hirci
Symboli-
ci, sive sex
reprobationis
signa.

Habet Bonus Pastor in ovili suo Oves, habet & hædos, eâ naturâ præditos utrosque, ut & hædi in agnos, & hi in hædos facillè possint transformari. Nescit homo, ovis an hædus DEO sit, quia nescit utrùm amore an odio dignus. Ovem te putas, hircum te fortè Deus novit S. Augustinus l. de ovibus c. 10. qualem te inveniet supremus vitæ dies & hora, talem te exhibebit novissimus mundi dies & æternitas tota, agnum à boni Pastoris dex-

tris, vel hircum à sinistris. Atque ut de solis agam reprobis, horum ectypon in emblemate propono, in quo hircum effigio pronum ad rixas & conscandum: *suscitat iras*, talis Cain, Esau, Saul, Aman & reprobi omnes ad jurgia proni. Hircum alium ab occulta pingvedine suffocatum obycio: *obsunt, quæ prodesse putantur.* talis Epulo Evangelicus Luc. 16. Inde hircus raro oculos, rariùs vocem extollens in altum, sed humi potiùs affigens: *documenta damus.* talis latro à sinistris, qui si vel unicum balâsset *Memento*, hædis
ad.

adnumeratus non fuisset. Illinc hircus inter olera: *præclarum custodem olerum!* talis Judas & omnes rerum alienarum iniqui possessores, isthinc hircum effigio, cujus cornibus corvus insidet, & corvinum fumum *cras cras* ingeminat: *nocuit differre paratis.* talis Pharaos & quotquot pœnitentiam procrastinant juxta illud D. Isidori: indies pœnitentiam differre, signum manifestum reprobationis est. Denique hircum fingo, qui sepem facillè transilit, & obvia arrodit arbusta: *hæc prima voluptas,* tales Susannæ fenestras, omnesque reprobi, qui divinorum septa mandatorum per iocum transiliunt, & quibusque mortalibus libenter damnium inferunt. reprobationis signum mihi certum videtur, inquit Granatensis, facilitas lethaliter peccandi sine doloris sensu. Sunt hæc quidem signa si non certa, certè probabilia, non tamen certissima. & quodnam certissimum omnium? novissimâ dictionis hodiernæ parte ex eruditissimo Hieronymo Lanuza proferam, attendite.

§. 2.
David de
sua præde-
stinatione
solicitus.

Dura cogitatio, quæ ante annos bis mille sexcentos & supra fomnum Davidi excussit, hanc quoque noctem insomnem mihi fecit; *vigilias anticipaverunt oculi mei, turbatus sum & non sum locutus Ps. 76. v. 5.* seu ut habet Felix; *deliquimus animi passus sum:* Siquis insomnii hujus causam vult, dicam: *cogitavi dies antiquos & annos æternos in mente habui. nunquid in æternum projiciet DEUS?* cogitavi, quid antiquus dierum ab æterno de me cogitaverit, & quid de me statuerit pro tota, quæ hoc breve tempus consequetur, immensa æternitate. amabitne an odio habebit, coronabit an flagellabit? vas ero in honorem, an vas in contumeliam? o-

vis an hircus? misericordiam mecum faciet, an justum judicium? ò Domine in quo libro sum, atro an albo? si quis solari Davidem volet, dicat ei: nè timeas ò Rex, extraordinariis à DEO favoribus ditatus es, illustris plurimis victoriis, spiritu prophetiæ ornatus, & novis indies ad miraculum ornaris gratiis, ergò prædestinatus es. mitis es in pauperes, profusus in elemosynas, parcis inimicis, Zelas gloriam novæ domus DEI, ergò prædestinatus. & visitat te DEUS continuo novis novisque crucibus, infirmitatibus, adversitatibus, ergò prædestinatus es, an non bene? ita quidem nos, sed aliter judicant viri DEI. ipsi favores & gratiæ nimis suspectæ mihi sunt. timuit Abraham post victoriam, ut DEI opus habuerit solatio Gen. 15. *Noli timere Abraham, ego sum merces tua magna nimis.* quid timuit? nè in hoc accepisset totam mercedem justitiæ à Domino, ait Lyranus. nimis gratiarum excellentiis Angelorum primas donatus fuit, & prædestinatus non fuit. Balaam propheta fuit & prædestinatus non fuit; Saul inter prophetas, Saul victoriarum plenus, Saul multo tempore innocentissimus, & prædestinatus non fuit; imò ipsa gratiarum copia, timere nos faciat, nè jam receiverimus mercedem. ignovit fratri suo Esau & reprobus fuit; gentiles plerumque elemosynarii majores sunt, quam populus DEI, nunquid ideo electi? recipiunt in hac vita centuplum, non vitam æternam. nec cruces temporaneæ securum me sempiternæ quietis faciunt. flagellatus fuit Pharaos, & hic reprobus; nunquam sine pœna Cain, & hic reprobus; non pati, sed bene pati beatum est, non bene vivere, sed in bono perseverare Sanctorum est; quis scit qualem me hora ultima inveniet? DEUS scit utrum finali me

hinc gratiâ & coronâ immortalitatis dignabitur.

§. 3.
Deus inter fratres dividit.
Matth. 24.
v. 40. Luc.
17. v. 34.

Omnem voluptatem amaricat, omnem consolationem aufert hæc sollicitudo: Summe ex electis? *consolatio abscondita est ab oculis meis, quia ipse dividet inter fratres* Of. 13. v. 14. non omnes qui in eadem religione & domo sunt, ad eandem mensam sunt, in eodem lecto sunt, in uno amplexu, & ut sic dicam, cor unum & anima una sunt, ad amores æternos, electi sunt. clara est Christi sententia: *erunt duo in lecto, agro, lecto uno, unus assumetur, & alter relinquetur.* inter fratres dividet. fratres erant David & Jonathas, cor unum; David assumtus est, hoc scio: ubi Jonathas? nescio. Si dæmon ille fuit, qui Samuelis umbram ab inferis retulit & dixit: *cras mecum eritis tu & filii tui*, quàm timeo, nè dulcis Jonathas sit in amaritudine sempiterna. Duo fratres Abel & Cain, Nathan & Absalon, assumuntur Abel, Nathan, relinquuntur Cain, Absalon. inter maritum & uxorem dividet, Estherem assumet, Assuerum relinquet, Saram assumet, septem maritos dæmoniis permittet, inter patrem & filium dividet, Samuelem patrem assumet, filium Abiam relinquet, filium Abrahamum assumet, Thare patrem relinquet. consolatio abscondita est, etsi assumtus sis, quia prædestinatio cum sit mysterium liberrimum naturæque omni superius, omnium effectuum tam naturalium quàm supernaturalium principium, decet illud esse secretum, hæc sunt regalia Regis seculorum.

§. 4.
Varia alia
Reproborum
indicia.

Sunt nihilominus indicia quædam in ore & opere, quæ conjecturam aliquam faciunt, utrum non sis unus ex præscitis adpœnam. Petrum esse Christi discipulum agnovit ancilla & militum cohors ex vo-

ce. bis interrogatus infelix discipulus, utrum reverà discipulus sit, respondit primùm: nescio quid dicis, respondit secundò: non sum, verùm tertio requisitus: verè tu ex illis es; nam & loquela tua manifestum te facit, tunc coepit jurare & anathematizare. quæritur quænam illa loquela fuerit, ex qua agnosci potuit pro Jesu discipulo? responderetur communiter, quòd Galilæi habuerint diversum accentum à Solymæis. verùm si hæc ratio subsistit, debuissent plerique Herodis aulici & milleni Judæorum esse suspecti, fuit enim Galilæa regio latissima, Christo tamen aded inimica, ut pauculis exceptis plerosque omnes habuerit nomini suo infensos. ingeniosius observârunt alii, ideo Petrum ex loquela agnitum, quia stylus loquendi in schola Christi erat ex præcepto Domini Matth. 5. est est, non non. non licebat jurare, nè dicam anathematizare. Petrus itaque bis responderat more Apostolico simpliciter absque juramento, ex quo suspicati sunt milites reverà hunc esse discipulorum numero, at verò quando jurare & imprecari non erubuit, omni se purgavit suspicione, quòd non sit Christi, non sit ex electis. Loquere juvenis ut te videam, & utrum præscitus adpœnam sis, intelligam. si tertium quoque verbum tuum est blasphemia, imprecatio, periurium; semper in ore diabolus, & abusiva vox Sacramentorum, vereor nè sis ex præscitis ad damnationem.

Ex voce quoque Judam liquet esse Christi hostem & reprobum. Affevererat Dominus tradendum se ab uno convivarum, ab intimo favorita, à cliente singularibus beneficiis ornato. Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est. audire hæc undecim, & nullus omnium fuit, qui sibi non timeret, &

singularem animo conciperet mœrorem : contristati valde cœperunt singuli dicere : nunquid ego sum Domine. quid ad ista Judas? tacet, dissimulat, contemnit. nimis mollia & amorosa sunt illa Christi verba, dum Judæ pectus nihil commovent. attolle mi Christe vocem fortiùs, comminare damnationis fulmen vehementius, quid valet loquetur Judas, non virtutis amore, sed formidine pœnæ. Heus Judas, ecce loquitur voce severâ Christus : vae Homini illi, per quem filius Homini tradetur, bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Heu, eheu! vae tibi Juda ad pœnam præscitus es, fulminatus es, taces? non potest tacere amplius proditor, minas audiit, baculum vidit, vocem mox reddidit : nunquid ego sum Rabbi? qui tacuit ad culpam, non tacuit ad pœnam. reliqui auditâ culpâ turbati sunt, quia diligebant Jesum, & idcirco offensam horrebant. at verò Judas non offensam curat sed pœnam, sicut omnes reprobi solent, qui peccare metuunt, quia infernum horrent, peccaturi liberaliter, si carcer, si compedes, si equuleus, si infelix æternitas non foret.

Ex Judæ voce veniamus ad ejusdem manum seu operationem. extendit ille manum in par opsidem, & quidem eo ipso tempore, quo Christus suam. Hoc hoc est publicum reprobationis signum, hæc nota scelesti, extendere manum ad alienum discum, invadere jus alterius, immiscere se negotiis alienis electorum non est. qui mittet mecum manum in peropsyde, hic me tradet. tradit Christum, qui ad alienam pecuniam, conjugem, famam extendit non dico manum, sed vel digitum. Disce ex hoc disco tanquam tripode discernere electum à reprobo. Huc spectat quòd re-

probis proprium sit hoc iudicium, omnia mihi conveniunt, omnia licent. primò omnium lavit pedes Christus, cui? Petro? non Petro, sed proditori, ut asserunt Chrysostomus, Euthymius, Origenes. non recusavit impudens Judas obsequium, libenter admisit famulatum tanquam sibi debitum. Considera Petri Humilitatem & Judæ impudentiam, inquit Joannes Cluniac. Ser. 54. velle sibi arrogare aliorum obsequia non tantum fortunas & jura, est, ex electis esse nolle. accedit, quòd in reprobis actum agatur, quidquid obsequiorum illis impenditur : vides Christum ad pedes Judæ, quàm humiliter, quàm reverenter, quàm amanter! sed nihil proficit. flectit Christus ad pedes nebulonis, & tacitè ad os loquitur, flexis genibus orat sibi fieri hanc gratiam à Juda, ut pedes suos à via perditionis retrahat, ab inferni recto itinere, dum tempus est, reflectat, nihil proficit. Lavat Christus pedes Judæ non tantum aqua sed & lacrymis calentissimis, Te per has lacrymas ego obsecro, parce tibi miserere animæ tuæ. Ut te à via retineam, cursum impediam, cursum sufflam, stringo manibus meis pedes tuos. non moveberis? Jam tuos tergo pedes. & pectus illis meum applico, & charitatis igne eosdem calefaciam & inflammem, nè infernum versùs moveri possint, & moventur adhuc? lavo manus meas in eadem aqua, in qua tuos lavi pedes, & pronuntio: innocens ego sum in sanguine injusti hujus. tu Juda videris, perditio tua ex te tantummodo, quare noluisti, quare animum seriò non applicuisti. Hic est eritque damnandorum mos, ut saltent, rideant, & dicant, quod innocenter dixit P. Franciscus Regis adhuc puerulus ponè matrem saltans: mater ego ero unus ex dam-

na-

natis. Verùm cum maturo id retulisset Mater, cecidit in deliquium Franciscus & ostendit se non è reprobis, sed unum ex electis, qui non pueriliter sed seriò apprehendunt ipsas etiam umbras ruinæ.

§. 5.
Certissimum reprobationis indicium, mala conscientia. ex. Lanuz. homil. 37. §. 21.

Lanuza Concionatorum ingeniosissimus nullum certius signum præcitorum esse probat, propriâ conscientia. infernum portatilem secum fert reprobis, & malè torquetur priùs, quàm torqueatur. Hoc nimirum est, quod David Psal. 54. v. 16. imprecatur: *descendant in infernum viventes.* Vidit Joannes Ap. I. v. 8. equum infirmum, pallidum, exhaustum, cujus infessor vocatur Mors, sequuntur hunc equitem famuli plurimi, fames, pestis, bellum, ipse infernus: *infernus sequebatur eum.* infelix domus, in quam ingratus iste hospes divertit, præterquam enim quòd secum rapat omnia, & jus hospitii servet nullum, præparat insuper hospitium peiori successori, scilicet, inferno. Eques iste peccatum est, nomen illi Mors, occidit enim non corpus modò sed immortalè animam juxtà effatum æternæ Veritatis: *anima in quacunque die peccaverit, ipsa morietur.* equus iste pallidus est concupiscentia, quæ generare & afferre dicitur peccatum. Væ cordi, in quo eques iste succedit! infallibiliter enim secum trahet infernum. Inferni pœna gravissima est vermis conscientia, qui cor damnati continuò mordet & remordet: cur infinitam bonum pro caduco perdere maluisti? obrem nihili omnia jura cœli, omnia regna beatitatis cur prodegisti? cur demulcentem DEum neglexisti: non est illius culpa sed tua &c. hic est vermis *qui non moritur* II. 66. v. 24. hic est infernus inferni, quem etiamnum in vivis sentit peccator, ut non rarò ad insaniam, ad despe-

rationem, violentamque mortem adigatur.

Apoc. 20. v. 14. dicitur: *Et infernus Et mors missi sunt in stagnum ignis.* mira sententia! infernus præcipitatur in infernum. sic est. portatilis infernus in stabilem, inchoatus in completum.

Idem sensus Jobi est c. 16. *si sustinuerò,* hoc est, si cogitationibus blasphemis locum dederò, *infernus domus mea est.* vel: nisi à scrupulis & torturis conscientia liberer, nihil absim ab inferno. Malam habere conscientiam, & gestare in anima infernum perinde est.

Contra prævaricatorem fit hæc conclusio Ezech. 16. v. 52. *ergo Et tu porta confusionem tuam.* Septuaginta habent teste Hieronymo: *Et tu sustine tormentum tuum,* quæ verba sic explanat tom. I. S. Doctor: portat tormentum suum qui propriâ torquetur conscientia, & in isto seculo sustinet propriâ voluntate cruciatum.

Efficax Jobi est imprecatio, quæ cum allegata figura optimè convenit c. 18. v. 15. *Habitent in tabernaculis illius socii ejus, qui non est: aspergatur in tabernaculo ejus sulphur.* quis est iste, qui non est? & quales habet socios? S. Gregorius hoc nomen dæmoni aptat, qui donec DEO adhæsit, princeps beatissimus fuit, at verò posteaquam perfidus DEO extitit, omnia seque ipsum perdidit: *jam non est, ex eo quod à summo Esse decessit:* eodem nomine dæmonem compellavit Regina Esther, DEum precata: *nè tradas sceptrum his, qui non sunt.* verùm ego peccatum ipsum, quod dæmone pejus, (quia propter quod unumquodque tale & illud magis tale) rectissime vocari, *Non est* existimem, cum peccatum sit phrasi Scripturæ *Nihil.* si nènè ipso factum est Nihil. Socii peccati

cati sunt ab Apostolo nominati Rom. 2. v. 9. *Tribulatio & angustia in omnem animum hominis operantis malum.* addit proinde Job: aspergatur in tabernaculo ejus sulphur. iste est suffitus pro similibus hospitibus excipiendis, ut reprobis sustineat foetorem inferni, & pœnas primas damnati.

Observavit orator aureus (qui sibi nè à muliere pateretur, abscidit labia, sed à B. Virgine Maria recepit aurea ut scribit P. Laur. Chryfognus in suo mundo Mariano) Hom. 17. in Genes. quòd quàm primum protoplastæ locum dedere peccato, infernum senserint ipso in paradiso: *mox ut intravit peccatum & prævaricatio, erubescencia & tumultuatio eos invasit.* Mala conscientia eos pressit, quam justus DEUS in unoquoque homine velut regno suo constituit, ut sic dicam *fiscalem*, aut *quadruplatorem*. Vocat Conscientiam citatus Chrysostomus judicem incorruptum, accusatricem perpetuam rei, à qua non potes non scire, quòd pertineas. Audiamus eloquentiæ flumen: *Judex incorruptus (conscientiam dico) cum adversus hominem exurgit, clarâ voce clamat & accusat, & ostendit & quasi ante oculos scribit peccatorum magnitudinem, eamque ob rem DEUS in principio cum formaret Hominem, conscientiam illi indidit accusatricem perpetuam, quæ decipi & deceptionem ferre possit nunquam. Sicut quis admissio peccato omnes homines celet, ab illa tamen accusatrice non poterit delitescere. Nam hanc intrinsecus habentes, ubicunque sumus, circumferimus. ipsa nos circumvenit, obturbat, laniat, flagellat, nunquam quiescit. sed domi & in foro, & in templo, & in mensa, & dormientem & surgentem adoritur, rationem delictorum exigit, obque oculos proponit & delictorum gravitatem, & subsecuturam pœnam,*

& quia peior est pœnâ timor ipse pœnæ, ausim dicere tam gravem infernum pati in hac vita præscitum, ut potius desideret esse in inferno damnatorum; quisquis ergo desiderat scire, utrum sit præscitus, conscientiam suam consulat, quæ vix erratura est: Te interroga de te, scribit nepoti suo Roberto Bernardus, quia tu te melius nosti quàm alius. Attende cor tuum, discute intentionem, consule veritatem tua tibi conscientia respondeat. *consilium cordis statue* inquit Ecclesiasticus c. 37. v. 17. uti ex græco Jansenius vertit. *non est enim tibi fidelior illo.*

Intellige nunc Davidicum oraculum Ps. 7. v. 15. ecce concepit dolorem, loquitur de illo qui non opere, sed corde peccavit, dum peccaturum se proposuit, aut simplici concupiscentiâ desideravit. tu putas quòd peccatori sit optimè, quando voluntati freno laxavit, voluptati cor addixit, fecitque quod voluit? imò tunc miserrimus est. Ericium devoravit, ericium concepit, quomodo pariet? *ibi foveam habuit ericius* II. 34. v. 15. ubi foveam? in corde peccatoris respondet moralis Doctor lib. 33. v. 32. non tantum ericium, sed & tineam quàm difficile est excutere & putredinem quam impossibile est sanare. de Ephraim & Juda peccantibus querulatur DEUS Oseæ 5. v. 7. cœpit abire post sordes. & ecce pœna! & ego quasi tineam Ephraim, & quasi putredo domui Juda. corrumpitur lignum, tineam expectes, putrescit medulla ossis, dolorem timeas, corrodit lignum tineam, os putredo, vermibus animam.

Subtiliter discurret S. Ambrosius in illud Davidicum Ps. 36. *dixit injustus ut delinquat in semetipso.* Ambrosius legit: *ut delinquat sibi.* lepidus loquendi modus! peccator dixit, quòd velit peccare in suum in

S. Greg. I.
33. moral.

com.

commodum, ignominiam, dolorem. quis peccator hoc dicit? avarus non, superbus non, luxuriosus non; corradit opes avarus, ut habitâ pecuniâ habeat omnia, libidinosus ut satisfaciât pruritu, imò dicit se facere id propter sanitatem, quomodo ergò dixit injustus, ut delinquat sibi? respondet S. Ambrosius tom. I. in hunc locum: qui peccat, delinquit sibi, qui sibi quæ pretiosa sicut eripit iniquitas velut plumbeo quodam talento ut sacra Scriptura testatur (sicut onus grave) conscientiam gravat. semper nobis error noster tanquam malus exactor occurrit, vel tanquam improbus fœnerator conveniens debitorem. monet te debiti, minatur carcerem, imò & mortem, ex qua ipsa monitione nihil certius, quam esse te ex reprobis si præsertim ipsa Synthesi vix aliud proficit, quam ut desperes. Stigma suis Antichristus in fronte & manu, Christus in anima inurit, hanc inspice, & videbis cujus sis.

Quod si dicas, te nihil sentire amplius, quidquid agas rectum vi-

deri, heu! vivus es sepultus, sicut vulnerati dormientes in sepulcris, quorum nones memor amplius Ps. 87. v. 6. & ipsi de manu tua abscissi sunt ut legit S. Hieronymus, abscindi in Scriptura est desperatum esse: abscissi sumus, perit spes nostra. Ezech. 37. v. 11. alii legunt: *ipsi manu tua sententiati sunt.*

Pro coronide in manum dare unicuique opto Anulum Caroli Quinti Imperatoris eo artificio elaboratum, ut singulas diei horas singularibus puncturis digito impressis designaret: *pungendo docet.* Conscientiæ hoc emblema est, quæ dum mentem pungit, abunde docet, *quotam* ut vulgò dicimus *sonuerit horam*, secundam an novissimam? simusne filii gratiæ an gehennæ? agnis an hircis adnumerandi? Scire ergò si cupias: electus sis an reprobus, conscientiam inspice, puncturas attende, parvum interroga digitum, & dicet tibi.

Rr

PRO-